

50251808 : สาขาวิชาการศึกษาดุริยวัฒนธรรมและการพัฒนามนุษย์

คำสำคัญ : สร้างเสริมสุขภาพ

อติสา ศิริเวชสุนทร : แนวทางการทำงานสร้างเสริมสุขภาพสำหรับเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.ชิตชงค์ นันทนานนตร, อ.ดร.ภัทรพล มหาจันทร์ และ ดร.ผกาพรรณ จันทร์เพิ่ม. 202 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหา ความต้องการของประชาชนและเจ้าหน้าที่ในการสร้างเสริมสุขภาพ ระดับตำบล และเพื่อนำเสนอแนวทางการทำงานสร้างเสริมสุขภาพสำหรับเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดำเนินการวิจัยด้วย (1) การสังเคราะห์แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ และ(2) การศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชนและเจ้าหน้าที่ในการสร้างเสริมสุขภาพ (3) สร้างแนวทางการทำงานสร้างเสริมสุขภาพสำหรับเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และทำการตรวจสอบกับผู้ร่วมการวิจัย 67 คน ที่ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจงจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่ายบริการสุขภาพ 4 ภูมิภาค รวม 5 พื้นที่ แบ่งเป็นประชาชน จำนวน 42 คน และเจ้าหน้าที่ จำนวน 25 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แนวสัมภาษณ์สำหรับประชาชนและสำหรับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ในการสร้างเสริมสุขภาพและแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการทำงานสร้างเสริมสุขภาพสำหรับเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ วิเคราะห์ผลด้วยค่าทางสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า (1) ปัญหา และความต้องการของประชาชนและเจ้าหน้าที่ในการสร้างเสริมสุขภาพ ระดับตำบล ได้แก่ (1.1) ประชาชนมีปัญหา 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม ปัญหาด้านทัศนคติ และปัญหาต่อการจัดกิจกรรมของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และความต้องการของประชาชนมี 2 ด้าน คือ ความต้องการมีส่วนร่วมและความต้องการให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นที่พึ่งทางสุขภาพ (1.2) เจ้าหน้าที่ มีปัญหา 2 ด้าน คือ ปัญหา นโยบายไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติและความคาดหวัง และปัญหาการขาดทักษะการประสานงานกับประชาชนและหน่วยงานอื่น ส่วนความต้องการของเจ้าหน้าที่มี 2 ด้าน คือ ความต้องการพัฒนาระบบการทำงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและความต้องการให้ประชาชนมีความสนใจต่อการสร้างเสริมสุขภาพที่เพียงพอ (2) แนวทางการทำงานสร้างเสริมสุขภาพสำหรับเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วยแนวทางหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การพัฒนาเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วยคัดเลือก การอบรม การปรับเปลี่ยนมโนทัศน์เจ้าหน้าที่จากผู้รอบรู้และผู้รักษาเป็นผู้เอื้ออำนวยการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุกในชุมชน และการสนับสนุนการทำงานให้เกิดการบริการด้วยหัวใจมนุษย์ ด้านที่ 2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย การรณรงค์ให้ผู้รับบริการและชุมชนมีส่วนร่วมและด้านที่ 3 การพัฒนาวิธีการทำงานและการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เน้นการบริหารจัดการและพัฒนากิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่เหมาะสมเฉพาะกับชุมชน แนวทางทั้ง 3 ด้านนี้ ประชาชนและเจ้าหน้าที่ประเมินว่า มีความเหมาะสมมาก (ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.51, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.97) และความเป็นไปได้มาก (ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70)

ภาควิชาการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์และสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2555

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

50251808 : MAJOR : LIFELONG EDUCATION AND HUMAN DEVELOPMENT

KEY WORD : HEALTH PROMOTION WORKING

ALISA SIRIVETSUNTHORN : HEALTH PROMOTION WORKING : PRACTICAL GUIDELINES FOR HEALTH CARE PROFESSIONALS IN HEALTH CENTERS. THESIS ADVISORS :ASST.PROF.CHIDCHONG NANTANANATE, Ed.D., PATTARAPON MAHARKAN, Ph.D., AND PAKAWAN CHANPERM, Ph.D. 202 pp.

The purposes of this research were to study : 1) health promotion needs and problems of local people and health care professionals 2)practical guidelines for health care professionals in health centers. Six best practices of health promotion in Thailand and other countries were analyzed and synthesized with problems and needs of local people and health care professionals and to develop practical guidelines of health promotion working. Research participants were selected from 5 health centers of 4 regions of Thailand's health network. They were composed of 42 local people and 25 health care professionals. Research instruments were structured interview to collect information on problems and needs of local people and health care professionals. Five rating scale questionnaires were used to validate the health promotion practical guidelines. Data were analyzed by frequency,percentage,mean scores and standard deviation and also content analysis method.

The finding were as follows :

1)Health Promotion needs and problems.

1.1)Local people indicated 3 major problems namely : people's participation, negative attitude and lack of attention on health promotion activities. Their needs were to increase people's participation and needs for health centers to be more dependable for local people.

1.2) Health care professionals had 2 problems namely : the contradiction of policy and their roles and practices, the lack of coordination skills. Their needs were : to improve working system in health centers , to help increase people's attention and participation in health centers

2) Practical guidelines for health care professionals in health centers were consisted of 3 strategies

2.1) Health care professionals Development by various means such as efficient selection of personnel, training related to behavior , attitude and skills necessary for health promotion work , perspective transformation training to be health promotion professionals with humanized health care attitude.

2.2) Development of people's participation in health promotion such as the encouragement and empowerment of local people.

2.3) Development of health promotion working methods and activities such as : the development of effective management, tailored-made activities emphasizing the good health for local people and communities.

The practical guidelines for health care professionals was validated by participants at the high level of appropriateness($\bar{X} = 3.51$, S.D. 0.97) and possibility($\bar{X} = 4.17$, S.D. 0.70)

Department of Education for Human and Social Development Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2012

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชงค์ นันทนานนตรอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ภัทรพล มหาจันทร์ ดร.ผกาพรรณ จันทร์เพิ่ม ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.ชัยณรงค์ สุวรรณสาร ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณพี่น้องชาวสาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่วิจัยทั้ง 5 จังหวัด ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำและประสานงานการเก็บข้อมูลในพื้นที่ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและประชาชนที่ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี และขอบคุณเจ้าของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกเรื่องและผู้วิจัยใช้ในการศึกษา ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ขอขอบคุณอาจารย์พีระเทพ รุ่งคุณากร ผศ.ดร.จริยาภรณ์ รุจิโมระ ซึ่งทั้ง 2 ท่านถือเป็นกัลยาณมิตรของผู้วิจัย ขอขอบคุณที่มอบอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจทาน แก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความเรียบร้อยและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ประโยชน์และคุณค่าใดๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระคุณของคุณพ่อเสริมศักดิ์และคุณแม่อรุณี ศิริเวชสุนทร ที่ทำให้ลูกได้มีโอกาสด้านการศึกษา ทั้งยังเป็นกำลังใจ คอยดูแลห่วงใย ด้วยความรักและเมตตาหาที่สุดไม่ได้ จนกระทั่งประสบความสำเร็จ ลุล่วงด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง